

תוכן העניינים

תקציר	3
1. מבוא	4
2. סקירה ספרותית	5
2.1 התפתחות מקצועית	5
2.1.1 התפתחות מקצועית של מורים	5
2.2 מעורבות הורים בבית הספר	6
2.3 תפיסת תפקיד המורה	7
3. מתודולוגיה	8
4. ממצאים	10
5. דיון	15
6. ביבליוגרפיה	17
7. נספחים	18

1. מבוא

ההורים מפקידים את היקר להם מכל בבית הספר, בידי הצוות החינוכי. מעורבות הורים לאורך השנים הייתה נושא אשר אליו נדרשו המורים והצוות החינוכי הרחב של בית הספר להתייחס לאורך השנה. לאופן בו תופסים מורים את מעורבותם של הורים בבית הספר עשויה להיות השפעה על האופן בו הם מתנהלים מולם. מידת המעורבות של הורים בחיי ילדיהם בכלל ובבית הספר בפרט הוא נושא אשר נדון רבות בספרות האקדמית (פישר, 2009).

מעורבותם של הורים הינה הכרחית וחיונית ובאמצעותה אפשר לשפר את תהליכי הלמידה בבית הספר. צוותים חינוכיים אשר משכילים ופועלים באופן אקטיבי על מנת להפוך את ההורים למעורבים יוצרים קבוצה חזקה אשר מאפשרת לפתח ולטפח תהליכי עבודה טובים יותר ולקדם את התלמידים (טרגר, 2015).

עבודה זו עוסקת בנושא של תפיסת מורות את התמודדותן עם מעורבות ההורים עם בית הספר. שאלת המחקר בעבודה זו היא כיצד תופסות מורות את התמודדותן עם מעורבות הורים בבית הספר?

שאלת מחקר זו תבחן בשיטה איכותנית כאשר כלי המחקר יהיה ראיונות. הפרק הראשון בעבודה יהיה סקירת ספרות. בפרק הסקירה יוצג רקע תיאורטי הנשען על מאמרים ומחקרים אקדמיים באשר לתמות המחקר העולות משאלת המחקר הנדונה.

במסגרת העבודה תרואיינה ארבע מורות אשר תשאלנה באשר לתפיסתן את מעורבות ההורים בבית הספר. הראיונות ינותחו דרך הוצאת תמות אשר יוצגו בפרק ממצאים.

העבודה תחתם בפרק דיון אשר יבוסס על אינטגרציה בין הרקע התיאורטי אשר הוצג בסקירת הספרות ובין ממצאי המחקר.

הרציונל לחקירת שאלת מחקר זו נגזר ממחקרים אשר העלו כי שיתוף פעולה בין הורים ובין הצוות החינוכי בבית הספר מביא לתפקוד טוב יותר של בית הספר כמערכת, להישגים טובים יותר של התלמידים ולהתנהגות טובה יותר מצידם. אי לכך, הבנת התפיסה של מורים באשר להתמודדותן עם מעורבות הורים בבית הספר יכולה להוות כלי למידה אודות הנושאים שיש לשפר או לשמר כדי לאפשר לאוכלוסייה רחבה יותר של מורים להתמודד כראוי עם מעורבות הורים ובכך להביא לשיפור במוסדות החינוך ובמערכת החינוך בכלל.

2. סקירת ספרות

2.1 התפתחות מקצועית

התפתחות מקצועית זהו תהליך מדורג המתמשך לאורך כל החיים. ישנן מספר גישות באשר לתפיסת ההתפתחות המקצועית. הגישה המסורתית רואה בתהליך זה כפיתוח איכותי מקצועי אשר מבוסס על צבירה של ניסיון מקצועי בתחום המסוים. הגישה העכשווית מוסיפה לתהליך ההתפתחות המקצועית נדבך נוסף של רכישת ידע בפועל תוך שימוש בעובדות המבוססות על מחקרים רלוונטיים ועדכניים. בשלב הראשון איש המקצוע הוא חסר ניסיון וכל הידע שלו הוא תיאורטי בלבד. בשלב השני האיש המקצוע מצליח להשתמש בידע שלו בצורה מובנית בסיטואציות מסוימות בהן הוא מזהה את הדרך הנכונה לחבר את הידע התיאורטי לפרקטיקה ובשלב השלישי יכול איש המקצוע לבצע את עבודתו באופן עצמאי והוא מצליח להגיב באופן אינטואיטיבי לסיטואציות המשתנות לפי מידע ממצבים קודמים בהם הוא פעל באופן מסוים וכן לפי אינטגרציה שהוא עושה בידע התיאורטי שיש לו ובפירוש שהוא נותן למצב בפועל. ככל שאיש המקצוע מנוסה יותר כך הוא יוכל להגיב מהר וטוב יותר לסיטואציות שונות אשר בהן הוא נתקל במהלך עבודתו (ליפשיץ וכפ, אוצר, 2012). התפתחות מקצועית של מורים זהו תהליך משמעותי בעבור עבודה זו ויוצר להלן.

2.1.1 התפתחות מקצועית של מורים

את ההתפתחות המקצועית שלהם מתחילים המורים בתחילת דרכם ומסיימים הם ביום פרישתם. כל מהלך הקריירה המקצועית של המורים הוא תהליך רצוף וארוך של התפתחות מקצועית, הכשרות ולמידה מתמשכת כאשר ישנם שלושה שלבים עיקריים שניתן לזהות בתהליך זה: ההכשרה הראשונית, הכניסה לעבודה והלמידה השוטפת, שלב ארוך ולא מובנה. ההכשרה הראשונית: צעד ראשוני בתהליך ובו נוצרת המוטיבציה וכן נוצרת המודעות לחשיבות ההכשרה. הכניסה לעבודה בשלב זה ניתנת למורה המשימה לעבור השתלמויות רבות וקורסים רבים אשר מעניקים להם נקודות גמול מתבטאים בסופו של תהליך בשכרם החודשי של אלו הלמידה השוטפת בשלב זה ישנה התפתחות על פני רצף ארוך של זמן ובתוכו ישנה צבירת ניסיון בפועל, למידה מעמיתים לעבודה, השתתפות בהשתלמויות בית ספריות (כפיר, 2008).

התפתחות המקצועית של עובדי הוראה נעשית באופן תהליכי גם על ידי כלי אשר נקרא השתלמויות. המונח השתלמות מציין משהו שדורש השלמה, ההשתלמות מתייחסת לתהליך ההתפתחות האישי של המורה ותהליך הלמידה שלו הוא. ההשתלמויות המקצועיות נעשות תוך כדי התפקיד והן חלק מהתפתחותו של היחיד בקבוצה בה הוא פועל (בית הספר, עובדי ההוראה, משרד החינוך). במסגרת ההשתלמויות המקצועיות של עובדי ההוראה מתקיימת למידה המבוססת על דיאלוג חברתי, על דיאלוג אישי ועל מערכים א-פורמליים של התנהלות בתוך קבוצת המורים המשתלמים. המורים המשתלמים, כמבוגרים, זקוקים בתהליכי ההשתלמות להתייחסות לצרכיהם כנקודת מוצא עיקרית, לעיגון הלמידה בניסיון חיים ובדוגמאות פרקטיות מהשטח, לארגון הסביבה בהתאם למצבי חייהם המשתנים, לניתוח התנסויות לשם למידה, לשיתופם של אלו באופן פעיל ולהתחשבות בקצבם ובסגנונם המסוים. כלי ההוראה המסייעים למורים להתפתח מקצועית במסגרת ההשתלמויות הם צפייה מודרכת בעמיתיהם, קריאת דוחות של עמיתיהם, שימוש בתהליכים של הערכה, חקירה פעילה של נושאים רלוונטיים ועוד (כפ, 2008).